

Han møtte franskmennene før det hemmelige forliket

«Alexander L. Kielland» ble sendt i Gullfjellet i Hvalvågneset høsten 1983. Ole Østlund var ansvarlig for operasjonen, og han ble aldri forlik med opplysnene. Han mener utgående fra et av de offisielle norske forlikene.

STAVANGER: Den norske sivilingeniøren Ole Østlund traff franske advokater og eksperter i Paris like før Norge inngikk det hemmelige forliket med Frankrike i 1991.

Ellen Kongsnes
 Journalist
 ellen.kongsnes@aftenbladet.no
 Tor Gunnar Tollakson
 Journalist
 torgunnar.tollakson@aftenbladet.no

En oktoberdag i 1990 satt sivilingeniør Ole Østlund på et kontor i Paris sammen med franske tekniske eksperter og advokater. Bakteppet var «Alexander L. Kielland»-katastrofen ti år tidligere, hvor 123 mennesker omkom i Nordsjøen. Etter ulykken gikk Norsk oljeforsikringspool og Storebrand til saksmål mot verftet CFEM i Dunkerque og krevde 700 millioner kroner for sveisefeilen som de mente førte til «Kielland»-ulykken. Men franskmennene ville ikke akseptere påstanden om at ulykken var verftets feil.

Selskapet pågikk på å finne årsak, uten løsning i sikte, da Østlund møtte franskmennene i Pa-

ris. Forliket med franskmennene kom på plass i hemmelighet i 1991. I løpet av Østlunds møte, Nylig ble innholdet i det hemmelige, franske forliket gjort kjent. Da er det Ole Østlunds oppfatning at hans møte med franske eksperter i 1990 kan ha medvirket til at nordmennene ga opp kampen og inngikk forlik.

– Franskmennene fikk presentert tekniske data som viser at skadene på plattformen stammet fra en eksplosjon innvendig i etag D-6 som var rullestoppet til etag D-6 med trykktettingspakken, sier Ole Østlund til Aftenbladet i Oslo.

I møtet hadde Østlund med seg fotografier og tegninger. Østlund mener eksplosjonen startet i etag D-4, mens den

andre trosset på å være «Kielland»-plattformen. Da plattformen var sendt, ble han Kiellandfundets tekniske ekspert om bord. Mer om det senere.

– **Fraan vite eksplosjonen** Nå, etter at innholdet i forliket er offentlig kjent, vil Østlund fortelle.

– Franskmennene fikk presentert tekniske data som viser at skadene på plattformen stammet fra en eksplosjon innvendig i etag D-4, som var rullestoppet til etag D-6 med trykktettingspakken, sier Ole Østlund til Aftenbladet i Oslo.

I møtet hadde Østlund med seg fotografier og tegninger. Østlund mener eksplosjonen startet i etag D-4, mens den

norske granskingskommissjonen peker på svetsfeilen i D-6 som årsaken til ulykken. Østlund hevder at den offisielle norske kommissjonen ikke ønsker å finne bevis på en eksplosjon fordi det da ville gått på bekostning i saken.

Han mener Østlund har ikke tenget å være spesielt påfallende at Norge ga seg i 1991, selv om det var den offisielle forskningen om et inntrykk av trykktettingspakken som er den riktige.

Møtet i Paris I 1990 hadde Norge igjennom flere konferanser med å nå gjennom flere av de viktigste tekniske spørsmålene som ble diskutert med Frankrike i løpet av møtet.

Forliket tyder på at den offisielle norske kommissjonen om en fransk versjonell ikke var så sterkt likt. Advokat Georg Scheel leder de norske forlikssamtalene og sier i dag at det var bevis å ta til takke med et eller tolv år senere i saken på et tapet av Frankrike rett.

Østlund har fortalt talefallet fra Frankrike med tvil om det var i Paris 21. oktober 1990. I den kommet det fram at advokat Anders Mollnes var kommissjonell for franskmennene i møte med Østlund. Advokatene har vært i kontakt med Mollnes. Han vi-

Østlund mener eksplosjonen startet i etag D-4, mens den norske granskingskommissjonen peker på svetsfeilen i D-6 som årsaken til ulykken.

ser til sin taushetsplikt og ønsker ikke å kommentere saken.

Østlunds dokumenter støtter franskmennenes interesse og peker på andre mulige årsaker enn den franske versjonen. Franskmennene hadde selv fått tillatelse til å skjule av en del av D-4 etaget som var igjen på den sunnede plattformen i 1983. Disse kabinene ble også sendt videre til laboratorieundersøkelser ved UO.

Hysviken ved Universitetet i Oslo, Peremyskye Zagorskij og Jon Gjønnes, kontaktet med at måltidene viste tegn til eksplosjonskader, såkalt brukt og byllinger i stålet. Men de mente at det måtte være undertrykket til. Plattformen ble senket for Zagorskij og hans team fikk tatt fotografier.

Zagorskij har i forbindelse med Kielland-saken gjennomgang av «Kielland»-ulykken, skrevet til Rikerevisjonen. Han skriver blant annet:

– Etter å ha sett brudene var vi overbevist om at årsaken til katastrofen var en eksplosjon.

Denne ble imidlertid aldri fulgt opp i den norske granskningen.

Østet alt for «Kielland» Høsten 1984 flyttet Østlund familien til Trondheim. Men Ole Østlund klarte ikke å slippe Kielland-katastrofen. Datterne hans Øyvind tilhører til Stavanger og kom fortelle om en spesiell opplevelse med en far som satset alt fra staten, nærmer seg jobb og familie for å få fram sannheten om hva som egentlig skjedde med plattformen som havnerte.

– **Da ofrer jobb, ekteskap og familier.** Var det verdt det? – Det er vanskelig spørsmål. Jeg følte at jeg måtte ta et valg. Mine kommuniseringen med ut i verden, jeg fikk ingen oppdrag. Økonomien min ble svært vanskelig og jeg sikte på på sosialkontroll. Det kostet mye.

Østlund etablerte, sammen med flere, virksomheten Omega som F.A.L.K. til Fremme av etterforskning av «Alexander L. Kielland» og et nettverk for Østlund drevet oppå boken Sabotasje mot «Kielland». Nå har han et avdelingsansvar i et fransk-norsk forliket skal føre til en politianmelding. Rikerevisjonen jobber for å oppklare med å gå gjennom ulykken. Rikerevisjonen skal undersøke hvordan de ansvarlige myndigheter har svart på ansettelse av Ole Østlund i forbindelse med ulykken. Dette er undersøkelser vi har snakket om her i saken, sier Ryggvik.

Han peker på svakheter i et spørsmål i den norske kommissjonen var faglig sett på det mest utrykte og konstruktive som konkluderte den norske oljeindustrien den gangen.

ALLE INTERIØRGARDINER – SOL- OG

-30%

Gi boligen stilfullt ans

Behageligere bokvalitet siden 1978! GRATIS befaring/tilbud: 95
www.kjellmarkiser.no

Stavanger: Den norske sivilingeniøren Ole Østlund traff franske advokater og eksperter i Paris like før Norge inngikk det hemmelige forliket med Frankrike i 1991.

Ellen Kongsnes

En oktoberdag i 1990 satt sivilingeniør Ole Østlund på et kontor i Paris sammen med franske tekniske eksperter og advokater.

Bakteppet var «Alexander L. Kielland»-katastrofen ti år tidligere, hvor 123 mennesker omkom i Nordsjøen. Etter ulykken gikk Norsk oljeforsikringspool og Storebrand til søksmål mot verftet CFEM i Dunkerque og krevde 700 millioner kroner for sveisefeilen som de mente førte til «Kielland»-ulykken. Men franskmennene ville ikke akseptere påstanden om at ulykken var verftets feil.

Søksmålet pågikk på niende året, uten løsning i sikte, da Østlund møtte franskmennene i Paris. Forliket med franskmennene kom på plass i hemmelighet i 1991, året etter Østlunds møte.

Nylig ble innholdet i det hemmelige, franske forliket gjort kjent. Da er det Ole Østlunds oppfatning at hans møte med franske eksperter i 1990 kan ha medvirket til at nordmennene ga opp kampen og inngikk forlik.

Østlund kjente «Kielland»

Da «Kielland»-plattformen havarerte på Ekofisk-feltet i 1980, var trønderen og fly- og skipsingeniøren Ole Østlund bosatt i Stavanger. Han hadde allerede mange år bak seg i oljeindustrien og hadde jobbet med bygging og utvikling av condeep-plattformene siden 1973.

I 1983 ble han leid inn for å lede andre forsøk på å snu «Kielland»-plattformen. Da plattformen var snudd, ble han Kiellandfondets tekniske ekspert om bord. Mer om det senere.

- Funn viste eksplosjon

Nå, etter at innholdet i forliket er offentlig kjent, vil Østlund fortelle.

- Franskmennene fikk presentert tekniske funn som viser at skadene på plattformen stammet fra en eksplosjon innvendig i stag D-4, som var nabostag til stag D-6 med tretthetsprekken, sier Ole Østlund til Aftenbladet i dag.

I møtet hadde Østlund med seg fotografier og rapporter.

Østlund mener eksplosjonen startet i staget D-4, mens den norske granskingskommisjonen peker på sveisefeilen i D-6 som årsaken til ulykken. Østlund hevder at den offisielle norske kommisjonen ikke ønsket å finne bevis på en eksplosjon fordi det da ville gått politikk i ulykken.

Historiker Helge Ryggvik ved Universitetet i Oslo (UiO) sier at Østlunds opplysninger er interessante og bør undersøkes. Han mener likevel det ikke trenger å være spesielt påfallende at Norge ga seg i 1991, selv om det var den offisielle forklaringen om et en sprekk-tretthetsbrudd som er den riktige.

Møtet i Paris

I 1990 hadde Norge åpenbart problemer med å nå gjennom overfor franskmennene. I 1991 signerer imidlertid Norge et hemmelig forlik med Frankrike hvor alle krav ble frafalt og hvor man fikk med seg 6,5 millioner kroner.

Forliket tyder på at den offisielle norske konklusjonen om en fransk sveisefeil ikke sto så sterkt likevel. Advokat Georg Scheel ledet de norske forhandlingene og sier i dag at det var bedre å ta til takke med et dårlig forlik enn å ta sjansen på å tape alt i fransk rett. Østlund har fortsatt telefaksen fra Frankrike med invitasjon til møtet i Paris 22. oktober 1990. I den kommer det fram at advokat Andreas Mellbye var kontaktledd for franskmennene i møte med Østlund. Aftenbladet har vært i kontakt med Mellbye. Han viser til sin taushetsplikt og ønsker ikke å kommentere saken.

Østlunds dokumenter støttet franskmennenes interesser og pekte på andre mulige årsaker enn den franske sveisefeilen. Franskmennene hadde selv fått tillatelse til å skjære av en del av D-4 staget som var igjen på den snudde plattformen i 1983. Disse bitene ble også sendt videre til laboratorieundersøkelser ved UiO.

Fysikerne ved Universitetet i Oslo, Przemyslaw Zagierski og Jon Gjønnes, konkluderte med at stålbiten viste tegn til eksplosjonsskader, såkalt bainitt og tvillinger i stålet. Men de mente at det måtte flere undersøkelser til. Plattformen ble senket før Zagierski og hans team fikk tatt flere prøver.

Zagierski har i forbindelse med Riksrevisjonens gjennomgang av «Kielland»-ulykken, skrevet til Riksrevisjonen. Han skriver blant annet:

- Etter å ha sett bruddene var vi overbevist over at årsaken til katastrofen var en eksplosjon.

Dette ble imidlertid aldri fulgt opp i den norske granskingen.

Ofret alt for «Kielland»

Høsten 1984 flyttet Østlund-familien til Trondheim. Men Ole Østlund klarte ikke å slippe Kielland-katastrofen. Døtrene hans flyttet tilbake til Stavanger og kan fortelle om en

spesiell oppvekst, med en far som satset alt fra status, anseelse, jobb og familie for å få fram sannheten om hva som egentlig skjedde med plattformen som havarerte.

- *Du ofret jobb, ekteskap og barna dine. Var det verdt det?*

- Det er et vanskelig spørsmål. Jeg følte at jeg måtte ta et valg. Mine konsulentoppdrag rant ut i sanden, jeg fikk ingen oppdrag. Økonomien min ble «svart hav» og jeg måtte gå på sosialkontoret. Det kostet mye.

Østlund etablerte, sammen med flere, våren 1990 Organisasjon F.A.L.K. til Fremme av etterforskning av «Alexander L. Kielland» og økt rettssikkerhet. Østlund skrev også boken Sabotasjen mot «Kielland». Nå håper han at avsløringen av innholdet i det fransk-norske forliket skal føre til en politietterforskning.

Riksrevisjonen jobber for øyeblikket med å gå gjennom ulykken. Riksrevisjonen skal undersøke hvordan de ansvarlige myndighetene har ivaretatt ansvaret sitt etter Alexander Kielland-ulykken. Resultatet vil trolig foreligge 16. februar 2021 klokken 12.00.

- Riksrevisjonen har fått oversendt den samme informasjonen som jeg ga franskmennene, sier Østlund.

Historiker: - Bør undersøkes

Historiker Helge Ryggvik ved UiO har også gitt innspill til Riksrevisjonens arbeid med «Kielland»-ulykken.

- Jeg ba Riksrevisjonen se på hvilke undersøkelser den norske etterretningen eventuelt gjorde av «Kielland»-plattformen etter ulykken. Dette er undersøkelser vi historikere ikke har innsyn i, sier Ryggvik.

Han peker på svakheten i at ekspertene i den norske kommisjonen var faglig tett på det maritime regulerings- og kontrollregimet som kontrollerte den norske oljeindustrien den gangen.